

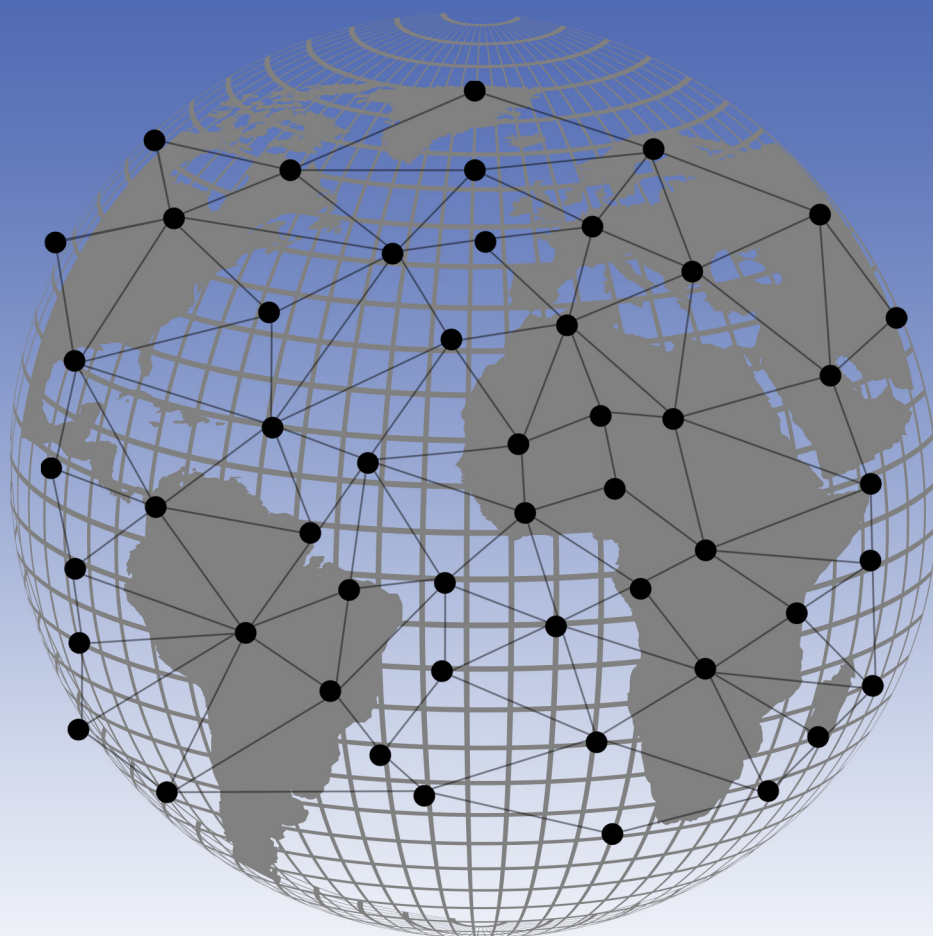

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

پایش تحولات تجارت جهانی (گزارش شماره شصت و هفت)

در این شماره می‌خوانید:

- چین و آمریکا: جنگ بر سر تراشه‌ها و نیمه‌رساناها
- تلاش اروپا برای بازسازی اوکراین از جیب روسیه!
- بیم فروپاشی اقتصاد فسادزده لبنان در آینده‌ای نه چندان دور
- قیمت گوشت و شکر همچنان متأثر از اثرات میان مدت پاندمی

مرداد ۱۴۰۲

شناسنامه گزارش

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

عنوان:

پایش تحولات تجارت جهانی
(گزارش شماره شصت و هفت)

مدیریت اقتصاد کلان و آینده پژوهی

تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۲

واژه‌های کلیدی: چندجانبه‌گرایی، زنجیره تامین، نیمه‌رساناها، اوراسیا، اقتصاد غیررسمی، هوش مصنوعی، فائو، بانک جهانی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

سلسله گزارش‌های "پایش تحولات تجارت جهانی" رویدادهای کلیدی در محیط ژئواکونومیک ایران را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. در این قالب، رویدادهای کلیدی از منظر تاثیرگذاری بر دیپلماسی اقتصادی و موقعیت ژئواکونومیک ایران مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف از تهیه این گزارش که به صورت ماهانه از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر خواهد شد ارائه تصویری روشن از محیط ژئواکونومیک ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران در این فضا است.

فهرست مطالب

۵	تحولات جهانی
۹	تحولات منطقه‌ای
۱۴	پژوهش‌های تازه
۱۹	کتاب‌های تازه

تحولات جهانی

سیزدهمین کنگره اتاق‌های بازرگانی: چندجانبه‌گرایی راه حل صلح و رفاه

سیزدهمین کنگره اتاق‌های بازرگانی جهان با موضوع «دستیابی به صلح و رفاه از طریق چندجانبه‌گرایی» از ۲۱ تا ۲۳ ژوئن ۲۰۲۳ در ژنو برگزار شد. در این کنگره، بیش از ۲۰۰۰ نفر از رهبران اتاق‌ها و متخصصان تجاری از سراسر جهان گرد هم آمدند تا در مورد مهم‌ترین مسائل پیشروی اقتصاد جهانی بحث کنند. در ادامه به برخی از نکات کلیدی این کنگره اشاره خواهد شد:

- **ضرورت مقابله با چندپارگی اقتصاد جهانی:** در کنگره در مورد پیامدهای تداوم روند فعلی به سمت تجزیه اقتصاد جهانی، هشدار داده شد که می‌تواند پیامدهای منفی متعددی از جمله افزایش هزینه‌ها، کاهش کارایی و کاهش نوآوری را به همراه داشته باشد؛ کنگره خواستار تعهد مجدد کشورها به چندجانبه‌گرایی به منظور مقابله با این پیامدهای منفی شد.
- **تأکید بر اهمیت تضمین اخلاقی و پایدار بودن زنجیره تأمین:** کنگره بر اهمیت تضمین اخلاقی و پایدار بودن زنجیره تأمین تأکید کرد که به معنای حصول اطمینان از برخورد عادلانه با کارگران، محافظت از محیط زیست و ممانعت از بکارگیری کودکان در تولید محصولات و مقابله با کار اجباری یا کار کودکان است. علاوه بر این، کنگره از کسب و کارها درخواست کرد تا در راستای حصول اطمینان از اخلاقی و پایدار بودن زنجیره تأمین، اقدامات عملی انجام دهند.
- **ضرورت پرورش استعدادها مناسب برای افزایش رشد کسب و کار:** کنگره بر اهمیت یافتن و پرورش استعدادها مناسب برای پیشبرد رشد کسب و کارها تأکید کرد که به معنای سرمایه‌گذاری در بخش آموزش و پرورش، ایجاد محیطی مناسب برای شکوفایی استعدادها و فراهم کردن فرصت‌هایی برای پیشرفت است. کنگره از کسب‌وکارها درخواست کرد که نسبت به استعدادها و رقابتی بودن شرایط، متعهد بمانند.
- **اهمیت چندجانبه‌گرایی در راستای رفع چالش‌های جهانی:** کنگره بر اهمیت چندجانبه‌گرایی در مقابله با چالش‌های جهانی تأکید کرد. چندجانبه‌گرایی، راهکار اصلی و مشترک برای حل مشکلاتی است که هیچ کشوری به تنهایی قادر به حل آنها نیست. کنگره از شرکتها درخواست کرد تا از چندجانبه‌گرایی حمایت کنند و با دولت‌ها برای ساختن جهانی صلح‌آمیزتر و مرفه‌تر همکاری کنند.

علاوه بر این، طی این کنگره، ابتکار جدیدی به نام ایجاد «اتاق‌های صلح» مطرح شد که هدف از این ابتکار، بسیج اتاق‌های بازرگانی در سراسر جهان به منظور ترویج صلح و گفتگو است. در مجموع، سیزدهمین

کنگره اتاق‌های بازرگانی جهانی، یک رویداد موفق بود که اهمیت اتاق‌های بازرگانی را در ارتقای صلح، رفاه و پایداری، برجسته نمود.

تلافی ژئواکونومیک چین

اخیرا چین با اعمال محدودیت بر صادرات فلزات حاکی کمیاب که رقبای غربی برای تولید نیمه هادیها به آن نیاز دارند، تلاشهای آمریکا برای جلوگیری از پیشرفت در صنعت تراشه‌سازی خود را تلافی کرد. کنترل‌های صادراتی جدید که اخیرا توسط وزارت بازرگانی چین اعلام شد، از اول آگوست اعمال می‌شود و در مورد گالیم و ژرمانیوم، فلزات کمیاب مورد استفاده در ساخت تراشه‌های کامپیوتری و انواع محصولات دیگر مانند پنل‌های خورشیدی و تجهیزات راداری پیشرفته، اعمال می‌شود. این وزارتخانه با استناد به منافع امنیت ملی گفت که صادرکنندگان برای ارسال هر یک از این دو فلز یا ترکیبات مشتق از آنها به خارج از چین به «مجوز ویژه» نیاز دارند.

چین بزرگترین تولید کننده گالیوم در جهان و صادرکننده پیشروی ژرمانیوم است. اتحادیه اروپا هر دو فلز را در فهرست مواد خام حیاتی خود قرار داده است، به این معنی که آنها برای اقتصاد اروپا حیاتی هستند. بر اساس گزارش سازمان زمینشناسی ایالات متحده، ایالات متحده از سال ۱۹۸۷ گالیوم تولید نکرده است و بر اساس گزارش همین سازمان، ۵۳ درصد از واردات این ماده بین سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۱ به چین متکی بوده است.

اقدام پکن تنها سه روز پس از اعمال محدودیت‌های جدید بر صادرات تجهیزات نیمه‌رسانای پیشرفته توسط دولت هلند، در راستای حمایت از تلاش‌های ایالات متحده برای جلوگیری از دسترسی چین به فناوری‌هایی که برای توسعه هوش مصنوعی حیاتی است، صورت گرفت.

این اقدام آمستردام با واکنش خشمگینانه دولت چین مواجه شد. پکن ادعا کرد که ایالات متحده دیگر کشورها را وادار میکند تا به حفظ "هژمونی جهانی" خود و اجرای "تحریم نیمه هادی علیه چین" کمک کنند. پکن اضافه کرد که هلند باید «از سوءاستفاده از اقدامات کنترل صادرات خودداری کند» تا به حفظ ثبات زنجیره تامین جهانی صنعت نیمه هادی کمک کند.

سرمقاله‌ای که اخیرا در روزنامه دولتی چاینا دیلی منتشر شد، حاکی از آن است که این اقدام پکن در تلافی محدودیت‌های اعمال شده توسط ایالات متحده و متحدانش انجام شده است. در سرمقاله آمده است: «کسانی که در تصمیم چین تردید دارند، میتوانند از دولت آمریکا بپرسند که چرا بزرگترین معادن ژرمانیوم جهان را در اختیار دارد اما به ندرت از آنها بهره‌برداری میکند. یا می‌توانند از هلند بپرسند که چرا برخی محصولات مرتبط با نیمه‌رساناها، مانند ماشین‌های لیتوگرافی را در فهرست کنترل صادرات خود گنجانده

است. این آنها هستند که زنجیره تامین جهانی را به چالش میکشند و سرزنشهایی که به آنها تعلق می‌گیرد هرگز نباید به گردن چین انداخته شود، زیرا این کشور از منافع ملی قانونی خود در این دنیای نسبتاً نامطمئن دفاع میکند."

قرارداد بلندمدت انرژی آلمان با آمریکا

با توجه به تحریم‌های غرب علیه روسیه، اخیراً آلمان به منظور تضمین امنیت انرژی خود، اقدام به انعقاد یک قرارداد بلندمدت ۲۰ ساله برای واردات گاز طبیعی مایع (LNG) از ایالات متحده کرده است. این قرارداد بین شرکت آلمانی (SEFE) Securing Energy for Europe و شرکت آمریکایی Venture Global LNG امضا شده است. شرکت SEFE، در گذشته زیرمجموعه غول انرژی روسیه، گازپروم بود و به نام گازپروم آلمانیا شناخته می‌شد.

قرارداد جدید، سالانه ۲,۲۵ میلیون تن LNG برای آلمان را تأمین می‌کند. علاوه بر این، شرکت Venture Global، با صدور مجموعاً ۴,۲۵ میلیون تن LNG در سال، به بزرگ‌ترین تأمین‌کننده LNG آلمان تبدیل خواهد شد.

آلمان به عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد اتحادیه اروپا، تا پیش از درگیری در اوکراین، تا ۴۰ درصد از نیاز خود را از طریق گاز روسیه تأمین می‌کرد. آلمان از سال گذشته، با جایگزینی LNG ایالات متحده و خاورمیانه، وابستگی خود به سوخت روسیه را کاهش داده و در همین راستا، به سرعت در حال ایجاد زیرساخت‌های خود برای جایگزینی گاز طبیعی روسیه است.

هر چند که برخی از مقامات نسبت به وابستگی بیش از حد به LNG ایالات متحده هشدار داده‌اند و آن را از نظر زیست‌محیطی بسیار گران‌تر و نامناسب‌تر دانسته‌اند. علاوه بر این، آن را جایگزینی وابستگی آلمان از گاز طبیعی روسیه به اعتیاد به LNG ایالات متحده تعبیر کرده‌اند.

تلاش‌های اتحادیه اروپا برای توقیف پول‌های مسدود شده روسیه

بر اساس برخی گزارشات، اخیراً رهبران اتحادیه اروپا در مورد طرح‌هایی برای اعمال مالیات بر سود حاصل از بیش از ۲۰۰ میلیارد یورو (۲۱۷ میلیارد دلار) از دارایی‌های مسدود شده بانک مرکزی روسیه برای کمک به بازسازی اوکراین، با یکدیگر به گفتگو پرداخته‌اند.

شایان توجه است که اتحادیه اروپا و متحدان آن، صدها میلیارد یورو از دارایی‌های بانک مرکزی روسیه را در قالب سیاست تحریمی خود مسدود کرده‌اند؛ بیش از نیمی از این دارایی‌ها به صورت نقد و سپرده و مقدار قابل توجهی از آن، به صورت اوراق بهادار است. سود ناشی از این پول‌های بلوکه شده، رقمی حدود ۳ میلیارد یورو برآورد می‌شود. برخی از کارشناسان و حتی برخی از مقامات کشورها در مورد چشم‌انداز مالیات و مصادره

سودهای بادآورده این مبالغ بلوکه شده، هشدار قانونی داده‌اند؛ بانک مرکزی اروپا نیز پیش‌تر نسبت به این نگرانی که بهره‌برداری از درآمدهای حاصل از این دارایی‌های بلوکه شده، می‌تواند منجر به ناخشنودی دارندگان رسمی ذخایر یورویی شود، هشدار داده بودند.

از سوی دیگر، پیش‌تر پیشنهادات دیگری به منظور ایجاد یک نهاد برای سرمایه‌گذاری وجوه بلوکه شده و استفاده از درآمد حاصله آن در جهت بازسازی اوکراین نیز بسیار پیچیده و از نظر قانونی، شبهه‌برانگیز تشخیص داده شده بود. مقامات کشورها به این نتیجه رسیده‌اند که توقیف کامل دارایی‌ها نیز امکان‌پذیر نیست.

در همین راستا، اخیراً اولاف شولز، صدراعظم آلمان در مورد توقیف احتمالی سرمایه‌های مسدود شده روسیه گفت: «همه چیز به طرز وحشتناکی پیچیده است و در حال حاضر هیچ‌کس نمی‌داند چه چیزی و چگونه امکان پذیر است.» این در حالی است که مسکو بارها هرگونه توقیف دارایی‌های خود توسط دولت‌های غربی را دزدی و بر اساس قوانین بین‌المللی، آن را غیرقانونی دانسته است.

بانک توسعه اوراسیا در خط مقدم توسعه منطقه

اخیراً رئیس بانک توسعه اوراسیا (EDB) اعلام کرد که این بانک شاهد رشد قابل توجهی در حجم سرمایه‌گذاری در پروژه‌های خود در سال ۲۰۲۲ بوده است؛ سبد سرمایه‌گذاری انباشته این بانک، ۱۳,۴ میلیارد دلار و مبلغ پروژه‌های جدید، بالغ بر ۲,۵ میلیارد دلار و تعداد پروژه‌ها، به رکورد ۲۷۳ رسیده است. نکته حائز اهمیت آنکه حجم سرمایه‌گذاری‌ها نسبت به سال گذشته، یک میلیارد دلار افزایش یافته است. پس از تصمیم در مورد سرمایه مجاز در ۲۸ ژوئن، سهم روسیه در حجم سرمایه مجاز از ۶۶ درصد به ۴۴,۸ درصد کاهش یافت و سهم آن به طور مساوی بین سایر کشورهای عضو توزیع شد. در نتیجه، سهام قزاقستان از ۳۳ درصد به ۳۷,۳ درصد افزایش یافت.

با توجه به اینکه افزایش تعداد کشورهای عضو، خطرات احتمالی را کاهش داده و فرصت‌ها برای راه‌اندازی پروژه‌های مشترک جدید را افزایش می‌دهد، در نشست اخیر این بانک، موضوع مذاکرات با ازبکستان برای پیوستن به آن، مورد بررسی قرار گرفت.

بانک توسعه اوراسیا، با سرمایه مجاز ۷ میلیارد دلاری، یک موسسه مالی بین‌المللی است که در زمینه سرمایه‌گذاری در محیط اوراسیا فعالیت می‌کند. این بانک در طول بیش از ۱۷ سال از فعالیت خود، به توسعه کشورهای عضو خود از جمله ارمنستان، بلاروس، قزاقستان، جمهوری قرقیزستان، روسیه و تاجیکستان کمک کرده است.

تحولات منطقه ای

سرمایه‌گذاری امارات در بندر کراچی

اخیراً یک قرارداد سرمایه‌گذاری قابل توجه بین شرکت AD Ports Group امارات متحده عربی و شرکت Pakistan's Karachi Port Trust (KPT) پاکستان نهایی شد و روابط صنعت دریایی بین دو کشور را تقویت کرد.

بر اساس این قرارداد ۵۰ ساله، قرار است که شرکت اماراتی یکی از پایانه‌های بندر کراچی را راه‌اندازی کرده و در زیرساخت‌های آن سرمایه‌گذاری انجام دهد که بخش عمده آن برای سال ۲۰۲۶ برنامه‌ریزی شده است. در حال حاضر پاکستان، منتظر دریافت کمک مالی ۶٫۷ میلیارد دلاری از صندوق بین‌المللی پول برای تثبیت اقتصاد نابسامان خود پس از بیش از یک سال بی‌ثباتی سیاسی و خسارات ۳۰ میلیارد دلاری ناشی از سیل‌های فاجعه‌بار است و به شدت به سرمایه خارجی نیازمند است.

اخیراً دولت پاکستان در یک نشست با حضور سیاستمداران بلندپایه، از «طرح احیای اقتصادی» خود رونمایی کرد. بر اساس این طرح، از کشورهای دوست برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زودبازده در بخش‌های کلیدی مانند دفاع، کشاورزی، معدن و انرژی با کمک «شورای تسهیل سرمایه‌گذاری ویژه» دعوت شده است که انعقاد این توافق با امارات نیز در همین راستا قابل تحلیل است.

پاکستان با کمبود منابع ارزی مواجه است و به منظور تأمین نیازها و انجام سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های خود، به سرمایه‌گذاری خارجی نیاز دارد. تصمیم دولت در واگذاری چهار اسکله KPT به شرکت‌های اماراتی که حق امتیاز آن طی ۱۰ سال آینده را پرداخت کرده‌اند و اقدام به سرمایه‌گذاری در آن خواهند کرد، در همین راستا انجام می‌پذیرد.

با تشکیل کمیته مذاکره برای حصول به این توافق، این اولین توافق بر اساس قانونی است که سال گذشته به منظور جمع‌آوری کمک‌های مالی اضطراری توسط دولت وضع شده است.

با این حال، این سرمایه‌گذاری شرکت اماراتی در پاکستان، نقش چشمگیری در رفع مشکلات پاکستان ایفا نمی‌کند و در واقع، تغییر دهنده وضعیت نیست، زیرا حجم سرمایه‌گذاری آن کلان نخواهد بود.

قرار است که شرکت اماراتی طی سه تا پنج سال آینده، حدود ۱۰۲ میلیون دلار و ۲۲۰ میلیون دلار طی دهه اول، برای توسعه بندر کراچی سرمایه‌گذاری کند. با این سرمایه‌گذاری، شرکت اماراتی سهامدار عمده برای مدیریت، بهره‌برداری و توسعه اسکله‌های KGTL 6-9 در اسکله شرقی بندر کراچی خواهد بود.

نکته حائز اهمیت آن است که اگر پاکستان موفق به انجام اصلاحات بلندمدت اقتصادی و ساختاری شود،

می‌تواند کشورهای خارجی را به سرمایه‌گذاری مستقیم در این کشور علاقمند کند؛ امری که چینی‌ها سال‌هاست که آن را از پاکستان درخواست می‌کنند، اما تاکنون انجام نشده و به عنوان مانع بزرگی بر سر راه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این کشور عمل کرده است.

این ترمینال بندر کراچی برای حدود ۲۱ سال، تحت کنترل اداری ترمینال بین‌المللی کانینر پاکستان (PICT)، یعنی یکی از شرکت‌های تابعه ICTSI موریس با شرکت مادر آن، خدمات ترمینال کانینری بین‌المللی در فیلیپین قرار داشت، لذا در صورت مخالفت اپراتور خروجی^۱ ممکن است در عمل با چالش‌هایی مواجه شود.

علاوه بر این، اخیراً امارات متعهد به انجام سرمایه‌گذاری قابل توجهی در بخش انرژی پایدار پاکستان شده است. در همین راستا، دو یادداشت تفاهم مهم برای اجرای پروژه‌های استراتژیک میان دو کشور به امضا رسیده است. اولین پروژه، پروژه انرژی خورشیدی شناور تا ۱۰۰۰ مگاوات بر روی مخازن آب موجود است؛ همچنین سرمایه‌گذاری برای ارتقاء چهار پروژه برق‌آبی به انجام خواهد رسید. علاوه بر این، سرمایه‌گذاری‌هایی در پروژه Oracle Green Hydrogen انجام خواهد شد. روابط امارات و پاکستان در مسیر سعودی قرار دارد، به ویژه در زمانی که اسلام‌آباد در صورت عقب‌نشینی صندوق بین‌المللی پول از ارائه وام به دولت پاکستان، به حمایت قوی منطقه‌ای نیاز دارد. علاوه بر این، اخیراً مذاکراتی میان دو کشور برای امضای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع انجام شده که بر اساس آن اقدامات جدی سیاسی برای رفع موانع تجاری، منطقی‌سازی تعرفه‌ها و تسهیل سرمایه‌گذاران دو طرف انجام خواهد شد.

شایان توجه است که امارات در سال ۲۰۲۱، بزرگ‌ترین شریک تجاری منطقه‌ای پاکستان بوده که حداقل ۴۰ درصد از تجارت پاکستان با کشورهای عربی با این کشور انجام شده است. ارزش صادرات غیرنفتی امارات متحده عربی در سال ۲۰۲۲، حدود ۱٫۳ میلیارد دلار بود. سال گذشته، صادرات مجدد از امارات به پاکستان بالغ بر ۲٫۹ میلیارد دلار بود که رشد ۷٫۷ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۱ داشته است.

در اوایل سال جاری، ابوظبی با به تعویق انداختن بازپرداخت وام ۲ میلیارد دلاری پاکستان و موافقت با پرداخت یک میلیارد دلار وام دیگر، به این کشور کمک کرد، اما شرایط صندوق بین‌المللی پول برای اعطای وام، همچنان به عنوان مانعی بر سر دسترسی پاکستان به مبالغ مختلف از سایر منابع عمل کرده است.

هشدار صندوق بین‌المللی پول در مورد آینده اقتصادی لبنان

اخیراً صندوق بین‌المللی پول ارزیابی هشدار دهنده‌ای از اقتصاد لبنان منتشر کرده است و «تداوم وضعیت موجود» در لبنان بحران‌زده را حاوی پیامدهای مهمی دانسته است. صندوق بین‌المللی پول به طور خاص به دلاری شدن که بر اساس آن، هزینه کسب و کارها به جای پول محلی، به دلار پرداخت می‌شود و همچنین به تورم و کاهش درآمد دولت اشاره کرده است.

در همین راستا این نهاد، تأخیر بیشتر در آغاز اصلاحات را موجب پایین نگهداشتن اعتماد عمومی و دلاری شدن اقتصاد دانسته است. همچنین پیش‌بینی کرده که کاهش ارزش پول ملی لبنان ادامه پیدا خواهد کرد که منجر به حفظ نرخ بالای تورم خواهد شد. همچنین فعالیت‌های اقتصادی به بخش‌های غیررسمی منتقل می‌شود؛ امری که منجر به پیچیده‌تر شدن جمع‌آوری درآمدهای مالیاتی خواهد شد.

صندوق بین‌المللی پول اضافه کرده است که بدون انجام اصلاحات، بانک مرکزی لبنان^۱ که با زیان‌های جبران‌ناپذیر و کمبود اعتبار مواجه است، ذخایر بین‌المللی خود را همچنان از دست خواهد داد. این صندوق همچنین نسبت به ادامه مهاجرت از لبنان، افزایش بدهی عمومی، وخیم شدن ارائه خدمات توسط دولت و غیره هشدار داده است.

صندوق بین‌المللی پول به منظور کاهش بحران، انجام اصلاحات حکومتی و مبارزه با فساد، از جمله: تجدید ساختار بدهی، افزایش حمایت از سپرده‌گذاران، تقویت قانون حفظ اسرار بانکی لبنان و اتخاذ «سیاست پولی سختگیرانه» (افزایش نرخ بهره) را مورد تأکید قرار داده است.

شایان توجه است که لبنان از سال ۲۰۱۹ دستخوش یک بحران اقتصادی شده است. از آن زمان تاکنون، پوند لبنان بیش از ۹۸ درصد از ارزش خود را از دست داده و تورم به شدت افزایش یافته است؛ کمبود مواد غذایی و سوخت نیز ایجاد شده و بسیاری از نقاط کشور چندین ساعت در روز با قطعی برق مواجه هستند. علاوه بر این، بسیاری از لبنانی‌ها نیز به دلیل سوءمدیریت بانک‌ها نمی‌توانند به پس‌انداز خود دسترسی داشته باشند، که این مسئله منجر به وقوع چندین حمله مسلحانه به بانک‌ها طی سال گذشته شده است. صندوق بین‌المللی پول، ایالات متحده و فرانسه اعلام کرده‌اند که لبنان باید اصلاحات سیاسی و اقدامات ضد فساد را برای رفع بحران‌های ایجاد شده پیگیری کند، اما دولت لبنان تاکنون اقدامی جدی در این زمینه انجام نداده است. در همین راستا، با وجود اینکه لبنان و صندوق بین‌المللی پول در سال گذشته در مورد دریافت وام ۳ میلیارد دلاری به توافق مشروط دست یافته بودند، اما این وام به دلیل عدم انجام اصلاحات در لبنان، هنوز محقق نشده است.

علاوه بر این، لبنان از زمان پایان دوره ریاست جمهوری سابق، میشل عون، در اکتبر گذشته، بدون رئیس دولت بوده است و از آن زمان تاکنون، پارلمان به دلیل وجود اختلافات میان احزاب مختلف، بیش از ۱۰ بار در انتخاب رئیس‌جمهور برای این کشور ناموفق بوده است.

فارغ از ارزیابی صندوق بین‌المللی پول در مورد وخامت شرایط در لبنان، رسانه‌ها از تشدید تنش‌های فرقه‌ای در کشور در پی عدم انتخاب رئیس‌جمهور، پرده برداشته‌اند.

رئیس بانک مرکزی لبنان، ریاض سلامه، نیز در مرکز فساد لبنان قرار دارد. این فرد با افزایش فشار

بین‌المللی مواجهه بوده و به اختلاس صدها میلیون دلاری متهم شده و در نتیجه توسط چندین دولت اروپایی تحت پیگرد است. در همین راستا، آلمان در ماه گذشته، دومین حکم بازداشت سلامه را صادر کرد. وی همچنین در فرانسه، سوئیس و چند کشور دیگر تحت پیگرد قرار دارد.

نکته حائز اهمیت آنکه تنها صندوق بین‌المللی پول اقدام به ارائه ارزیابی هشدار دهنده از شرایط در لبنان نکرده است، بلکه در ماه دسامبر، دیده‌بان حقوق بشر نیز نسبت به افزایش فقر و گرسنگی در لبنان هشدار داده بود.

رتبه نخست عربستان در استراتژی دولتی برای هوش مصنوعی

عربستان، موفق به کسب رتبه نخست در شاخص استراتژی دولتی برای هوش مصنوعی شد و در مجموع شاخص‌های طبقه‌بندی شده توسط "Tortoise Intelligence" که یک شرکت جهانی متشکل از یک هیئت مشاوره جهانی از متخصصان هوش مصنوعی از سراسر جهان است و هر ساله بیش از ۶۰ کشور جهان را مورد ارزیابی قرار می‌دهد، موفق به کسب جایگاه نخست شد. پس از آن، آلمان و چین به ترتیب رتبه‌های دوم و سوم را کسب کردند.

رتبه‌بندی جهانی هوش مصنوعی بیش از ۱۰۰ شاخص را در بر می‌گیرد که در هفت رکن فرعی از جمله: استراتژی دولت، منابع، توسعه، استعداد، زیرساخت، محیط عملیاتی و تجاری طبقه‌بندی می‌شوند.

عربستان با کسب امتیازات بالا در تمامی معیارهای شاخص مربوط به هوش مصنوعی، به موفقیتی قابل توجه دست پیدا کرده که شامل ایجاد استراتژی ملی داده و هوش مصنوعی (NSDAI) در داخل کشور، انتخاب یک نماینده ویژه برای هوش مصنوعی، تخصیص بودجه برای طرح‌های هوش مصنوعی و تدوین و نظارت بر اهداف ملی برای هوش مصنوعی است.

عربستان به صورت جدی توسعه هوش مصنوعی را پیگیری می‌کند؛ در همین راستا در سال ۲۰۲۱ فرمان سلطنتی مبنی بر تأسیس سازمان اطلاعات و هوش مصنوعی عربستان (SDAIA) به عنوان مرجع مسئول مرکزی سازماندهی، توسعه و نظارت بر کلیه امور مربوط به هوش مصنوعی صادر شد. این سازمان، طرح‌های ملی داده و هوش مصنوعی را برای دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز عربستان سعودی ۲۰۳۰ هدایت می‌کند؛ جالب آنکه شاهزاده محمد بن سلمان، رئیس هیئت مدیره SDAIA است. این سازمان، وظیفه هماهنگ‌سازی تمامی ابتکارات ملی در زمینه داده‌ها و هوش مصنوعی و استفاده بهینه از آنها برای توسعه استراتژی ملی داده و هوش مصنوعی (NSDAI) را برعهده دارد.

شایان توجه است که کسب این دستاورد قابل توجه، کاملاً منطبق با اهداف کلی چشم‌انداز عربستان سعودی ۲۰۳۰ است که هدف آن، قرار گرفتن عربستان در میان کشورهای پیشرفته در حوزه‌های مختلف است.

دور دوم مذاکرات تجاری امارات و اتحادیه اقتصادی اوراسیا

اخیرا امارات متحده عربی و اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) دور دوم مذاکرات را در راستای شکلدهی به توافقنامه تجارت آزاد در مسکو برگزار کردند. مذاکرات از ۲۰ تا ۲۲ ژوئن انجام شد.

میخائیل چرکایف، معاون مدیر بخش سیاست تجاری کمیسیون اقتصادی اوراسیا، گفت: «این دور مذاکرات با پیشرفت قابل توجهی در تفاهم در حوزه بخش نظارتی و توافق کامل در مورد برخی از فصل‌های پیش‌نویس توافق‌نامه، همراه بود. ما مذاکره در مورد لیست کالاهایی را که قرار است معاف از عوارض گمرکی معامله شوند، آغاز کرده‌ایم. همکاران اماراتی ما تمایل خود را برای پویایی در حین آماده‌سازی توافق نشان دادند.»

گردش مالی اوراسیا با امارات متحده عربی در سه ماه اول سال ۲۰۲۳ با ۶۰٫۹ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۲۲ به ۶٫۳ میلیارد دلار، واردات با ۶٫۸ درصد کاهش به حدود ۴۱۸ میلیون دلار و صادرات با ۶۹٫۴ درصد افزایش به ۵٫۹ میلیارد دلار رسید. گردش مالی سه ماهه اول ۲۰۲۳ نسبت به سال قبل ۲۴۰ درصد افزایش یافته است.

شهر اقتصادی جدید عمان

اخیرا عمان طی فرمانی سلطنتی اعلام کرد به عنوان بخشی از هدف این کشور، خلیج‌فارس برای جذب سرمایه‌گذاران صنعتی و تقویت رشد اقتصادی، دو منطقه آزاد جدید در شهر اقتصادی خزائن در استان البطنیه جنوبی ایجاد خواهد کرد. مناطق آزاد، یکی برای صنایع سبک و متوسط و فعالیت‌های لجستیکی و دیگری برای تجارت، تحت نظارت سازمان دولتی مناطق ویژه اقتصادی و مناطق آزاد خواهند بود.

شرکت لجستیک عمان، بهره‌برداری از این دو منطقه آزاد را بر عهده خواهد داشت و شرکت شهر اقتصادی خزائن نیز توسعه دهنده آن خواهد بود. مدیر عامل شهر اقتصادی خزائن گفت: مناطق آزاد ۵۲ میلیون متر مربع مساحت دارند و چندین پروژه لجستیکی و صنعتی را در خود جای می‌دهند. از جمله پروژه‌ها میتوان به بندر زمینی خزائن، اولین بندر زمینی در عمان که خزائن را به بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی متصل میکند، اشاره کرد. شهر اقتصادی خزائن یکی از بزرگترین پروژه‌های مشارکت عمومی و خصوصی این کشور خواهد بود. علاوه بر این، فرمان سلطنتی اختیار فروش زمینهای مسکونی و تجاری را اعطا میکند و تسهیلاتی را برای معافیت‌های گمرکی و مالیاتی در شهر اقتصادی فراهم میکند.

پژوهش‌های تازه

پیش‌بینی‌های جدید فائو

سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد (فائو) در تازه‌ترین گزارش خود تحت عنوان «چشم‌انداز غذا»^۱ به بررسی روندهای تولید کالاهای اساسی پرداخته است. در این گزارش پیش‌بینی‌هایی در مورد چشم‌انداز تولید محصولات کلیدی و نقش‌آفرین در امنیت غذایی جهان در سال ۲۰۲۳ ارائه شده است. در ادامه، خلاصه پیش‌بینی‌های فائو در مورد چشم‌انداز قیمت برنج، گندم، گوشت، شکر و غلات درشت آورده شده است:

۱. پیش‌بینی می‌شود تولید جهانی غلات در سال ۲۰۲۳ با ۰,۸ درصد افزایش به ۲,۷۹۵ میلیارد تن برسد.
۲. بر اساس برآورد این گزارش، تولید گندم با ۱,۱ درصد افزایش به ۷۷۴,۸ میلیون تن می‌رسد.
۳. پیش‌بینی می‌شود تولید برنج با ۰,۹ درصد افزایش به ۵۱۷,۲ میلیون تن برسد.
۴. پیش‌بینی می‌شود تولید غلات درشت با ۱,۲ درصد افزایش به ۱,۵۱۶ میلیارد تن برسد.
۵. پیش‌بینی می‌شود تولید گوشت با ۱,۷ درصد افزایش به ۳۴۱,۸ میلیون تن برسد.
۶. پیش‌بینی می‌شود تولید شکر با ۱,۱ درصد افزایش به ۱۸۹,۴ میلیون تن برسد.
۷. پیش‌بینی می‌شود قیمت‌های جهانی غلات در سال ۲۰۲۳ ثابت بماند، اما قیمت گندم کمی بالاتر و قیمت برنج کمی کمتر از سال ۲۰۲۲ باشد.
۸. اینگونه پیش‌بینی می‌شود که قیمت گوشت در سال ۲۰۲۳، ۱,۵ درصد افزایش یابد اما قیمت شکر ثابت بماند.
۹. چشم‌انداز قیمت غلات در معرض خطرات متعددی از جمله تأثیرات جنگ در اوکراین، شرایط آب و هوایی و تغییرات تقاضا است.
۱۰. چشم‌انداز قیمت گوشت و شکر نیز در معرض تهدیدات متعددی قرار دارد؛ از جمله: تأثیرات میان‌مدت همه‌گیری کووید-۱۹، تغییرات تقاضا و شرایط آب و هوایی.

احیای رشد اقتصادی در آفریقا: تبدیل تنوع به فرصت^۲

مؤسسه مکنزی در گزارش تازه‌ای به فرصتهای رشد اقتصادی آفریقا پرداخته و نکات قابل تاملی را گوشزد کرده است. در ادامه ۱۰ یافته کلیدی گزارش مؤسسه جهانی مک‌کینزی با عنوان «احیای رشد اقتصادی در

1-<https://www.fao.org/3/cc3020en/cc3020en.pdf>

2- <https://www.mckinsey.com/mgi/our-research/reimagining-economic-growth-in-africa-turning-diversity-into-opportunity>

آفریقا: تبدیل تنوع به فرصت^۱ آورده شده است:

۱. اقتصاد آفریقا در دهه گذشته با نرخ متوسط سالانه ۴٫۸ درصد رشد کرده است، اما این رشد به طور نابرابری توزیع شده است.
۲. نیمی از مردم آفریقا در کشورهای رشديافته این قاره زندگی می‌کنند؛ در حالی که نیمی دیگر در کشورهای زندگی می‌کنند که عقب مانده‌اند.
۳. تنوع آفریقا یک دارایی کلیدی است که می‌توان از آن در جهت تحریک رشد اقتصادی استفاده کرد.
۴. این قاره از جمعیت جوان و رو به رشد، نیروی کار فراوان و منابع طبیعی بی‌نظیری برخوردار است.
۵. آفریقا همچنین از مراکز مهم نوآوری دیجیتال است.
۶. با این حال، آفریقا با برخی چالش‌ها از جمله بهره‌وری پایین، زیرساخت‌های ضعیف و نهادهای ناکارآمد مواجه است.
۷. برای دستیابی به رشد اقتصادی پایدار، آفریقا باید به این چالش‌ها رسیدگی کرده و زمینه را برای بالفعل کردن کامل پتانسیل‌های خود فراهم آورد.
۸. برخی مداخلات سیاستگذارانه می‌تواند به آفریقا در دستیابی به اهداف اقتصادی خود کمک کند. این مداخلات شامل: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، بهبود فضای کسب و کار و تقویت نهادها است.
۹. آفریقا در مقطع زمانی حساسی قرار دارد. اگر بتواند به چالش‌های خود فایق آید و پتانسیل خود را بالفعل نماید، از این امکان برخوردار است که به یکی از سریع‌ترین اقتصادهای جهان تبدیل شود.

نسبت مهاجرت و توسعه

بانک جهانی اخیراً گزارشی تحت عنوان «گزارش توسعه جهانی: مهاجران، پناهندگان و جوامع» منتشر کرده است که در ادامه خلاصه‌ای از آن ارائه خواهد شد:

گزارش حاضر، اثرات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مهاجرت و جابه‌جایی افراد از کشورهای مختلف را مورد بررسی قرار می‌دهد و به این نتیجه می‌رسد که هرچند مهاجرت می‌تواند نیروی قدرتمندی برای توسعه باشد، اما چالش‌هایی نیز به همراه می‌آورد.

این گزارش استدلال می‌کند که مهاجرت می‌تواند برای کشورهای فرستنده و پذیرنده مفید باشد. برای کشورهای مهاجرفرست، مهاجرت می‌تواند به کاهش فقر و نابرابری و برای کشورهای پذیرنده، می‌تواند به تقویت رشد اقتصادی و نوآوری آنها کمک کند.

1- <https://www.mckinsey.com/mgi/our-research/reimagining-economic-growth-in-africa-turning-diversity-into-opportunity>

با این حال، این گزارش همچنین خاطرنشان می‌کند که مهاجرت می‌تواند چالش‌هایی برای کشورهای فرستنده و پذیرنده ایجاد کند. برای کشورهای فرستنده، مهاجرت می‌تواند به فرار مغزها و از دست دادن نیروی کار ماهر کشورها نیز منتج شود. از سوی دیگر، مهاجرت برای کشورهای پذیرنده، می‌تواند به تنش‌های اجتماعی و درگیری ختم شود.

این گزارش استدلال می‌کند که بهترین راه برای مدیریت چالش‌های مهاجرت از طریق یک رویکرد جامع است که شامل موارد زیر است:

- افزایش مزایای مهاجرت: که شامل سرمایه‌گذاری در بخش آموزش و توسعه مهارت‌ها برای مهاجران و ایجاد فرصت‌هایی برای ادغام آنها در جوامع جدید است.
 - رسیدگی به چالش‌های مهاجرت: که شامل حمایت از مهاجران و خانواده‌های آنها و رسیدگی به علل اصلی مهاجرت آنها است.
 - ایجاد پل بین ارتباطی بین کشورهای فرستنده و پذیرنده: که شامل ترویج همکاری در مورد مسائل مهاجرت و به اشتراک‌گذاری اطلاعات و بهترین شیوه‌های عملیاتی می‌شود.
- گزارش WDR2023 با این استدلال‌ها، نتیجه می‌گیرد که مهاجرت می‌تواند یک نیروی خوب باشد، اما نیاز به مدیریت دقیق دارد؛ کشورها با اتخاذ رویکردی جامع، می‌توانند ضمن کاهش چالش‌ها، از مزایای مهاجرت نیز بهره‌مند شوند. در ادامه، چند یافته کلیدی دیگر از این گزارش ذکر می‌شود:
- پیش‌بینی می‌شود تعداد مهاجران در سراسر جهان تا سال ۲۰۵۰ به ۲٫۱ میلیارد نفر افزایش پیدا کند.
 - مهاجرت زمانی که به خوبی مدیریت شود به احتمال زیاد برای توسعه مفید است.
 - چالش‌های متعددی در ارتباط با مهاجرت از جمله فرار مغزها، تنش‌های اجتماعی و درگیری وجود دارد.
 - بهترین راه برای مدیریت چالش‌های مهاجرت، از طریق اتخاذ یک رویکرد جامع است.
 - در حال حاضر ۲۸۱ میلیون مهاجر در سراسر جهان وجود دارد؛ در حالی که این رقم در سال ۲۰۰۰ معادل ۱۷۳ میلیون بود.
 - پنج کشور اول مبدأ مهاجران بین‌المللی عبارتند از: هند، مکزیک، چین، فدراسیون روسیه و بنگلادش.
 - پنج کشور اول مقصد برای مهاجران بین‌المللی عبارتند از: آمریکا، آلمان، عربستان سعودی، بریتانیا و امارات متحده عربی.
 - پناهندگان و آوارگان داخلی، جمعیتی بالغ بر ۱ درصد از کل جمعیت جهان یا ۸۲٫۴ میلیون نفر را تشکیل می‌دهند.

- پنج کشور اصلی پناهنجویان عبارتند از: سوریه، ونزوئلا، افغانستان، سودان جنوبی و میانمار.
- پنج کشور اول مقصد پناهنجویان، عبارتند از: ترکیه، پاکستان، اوگاندا، آلمان و ایران
- هزینه جهانی مهاجرت، ۶۸۹ میلیارد دلار در سال یا به عبارت دیگر، ۳/۴ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی برآورد شده است.
- مزایای مهاجرت عبارت است از: افزایش رشد اقتصادی، نوآوری و تنوع فرهنگی.
- چالش‌های مهاجرت عبارت است از: تنش‌های اجتماعی، خطرات امنیتی و استثمار.

پایداری اجتماعی و فرآیند توسعه

بانک جهانی اخیراً در گزارش تحلیلی جالبی، نسبت پایداری اجتماعی و توسعه را بررسی کرده است. در ادامه برخی از یافته‌های کلیدی گزارش بانک جهانی با عنوان «پایداری اجتماعی و فرآیند توسعه: چیست، چرا اهمیت دارد و چگونه می‌توان آن را تقویت کرد؟»^۱ آورده شده است:

پایداری اجتماعی، به توانایی جامعه برای تداوم فرآیند توسعه در جهت ایجاد نتایجی فراگیر، عادلانه و قوی در برابر شوک‌ها و استرس‌ها و حفظ انسجام و یکپارچگی اطلاق می‌شود. پایداری اجتماعی، به منظور ضرورت آن در دستیابی به توسعه پایدار، حائز اهمیت فراوانی است. هنگامی که فرآیندهای توسعه از نظر اجتماعی پایدار نباشند، می‌توانند به افزایش نابرابری، درگیری و ناآرامی‌های اجتماعی منجر شوند.

چهار عامل اصلی پایداری اجتماعی عبارتند از:

- فراگیری: حصول اطمینان از بهره‌مندی تمامی اقشار جامعه از توسعه
 - توانمندسازی: ارائه قدرت به افراد به منظور تصمیم‌گیری در مورد زندگی خود.
 - تاب‌آوری: ایجاد ظرفیت جوامع برای مقاومت در برابر شوک‌ها و استرس‌ها.
 - مشروعیت فرآیند: اطمینان از شفافیت، مسئولیت‌پذیری و مشارکتی بودن فرآیندهای توسعه.
- این محرک‌ها متقابلاً تقویت می‌شوند و تمامی آنها برای دستیابی به پایداری اجتماعی ضروری هستند.
- راه‌های افزایش پایداری اجتماعی عبارتند از:

- سرمایه‌گذاری در برنامه‌های حمایت اجتماعی
- ترویج حکمرانی خوب و ایجاد شفافیت
- حمایت از نهادهای جامعه مدنی

- ایجاد انسجام اجتماعی

- توجه به تغییرات آب و هوا و سایر چالش‌های زیست محیطی

سیاستمداران از طریق این اقدامات، قادر به تضمین فرآیندهای توسعه از نظر پایداری اجتماعی و فراگیر بودن مزایای توسعه به طور گسترده‌تری در میان افراد جامعه خواهند بود.

آیا افزایش دمای هوا، فقر و نابرابری را افزایش می‌دهد؟

بانک جهانی، اخیراً گزارشی تحقیقی با عنوان «آیا افزایش دمای هوا، فقر و نابرابری را افزایش می‌دهد؟» خواهد جهانی از تجزیه و تحلیل داده‌های محلی» را منتشر کرده است که در ادامه، چکیده‌ای از آن خواهد آمد:

این گزارش نشان می‌دهد که افزایش تنها ۱ درجه سانتی‌گراد دمای هوا، منجر به افزایش ۹/۱ درصدی فقر (با استفاده از آستانه فقر روزانه ۱,۹۰ دلار آمریکا) و افزایش ۱,۴ درصدی در شاخص نابرابری جینی می‌شود. نکته حائز اهمیت آنکه اثرات نامطلوب افزایش یک درجه‌ای دمای هوا در مناطق فقیرتر که فاقد سیاست‌های عملی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای هستند، بالاتر خواهد بود.

این گزارش کانال‌های متعددی را برمی‌شمرد که از طریق آن‌ها دمای هوای بالاتر، منجر به افزایش فقر و نابرابری خواهد شد. این عوامل عبارتند از:

۱. **کاهش بازده محصول:** دمای هوای بالاتر، می‌تواند بازده محصولات را کاهش دهد که نهایتاً

می‌تواند منجر به گسترش ناامنی غذایی و فقر شود.

۲. **افزایش تهدیدات علیه سلامتی افراد:** دمای بالاتر می‌تواند خطر استرس گرمایی، بیماری‌های

تنفسی و بیماری‌های مسری را افزایش دهد. این خطرات می‌تواند منجر به از دست دادن بهره‌وری و افزایش هزینه‌های پزشکی شود که نهایتاً می‌تواند مردم را به سمت فقر هدایت کند.

۳. **آسیب به زیرساخت‌ها:** دمای هوای بالاتر می‌تواند به زیرساخت‌های کشورها مانند جاده‌ها،

پل‌ها و خطوط برق آسیب برساند. این آسیب، می‌تواند فعالیت‌های اقتصادی را مختل کرده و منجر به از دست دادن شغل و نهایتاً افزایش فقر شود.

۴. **مهاجرت اجباری:** دمای بالاتر می‌تواند منجر به مهاجرت اجباری شود، زیرا مردم مجبور به ترک

خانه‌های خود به دلیل پیامدهای فاجعه‌بار مربوط به تغییرات آب و هوایی هستند. این مهاجرت می‌تواند منابع جوامع میزبان را تحت فشار قرار داده و منجر به افزایش نابرابری شود.

این گزارش نتیجه‌گیری می‌کند که با تداوم گرم شدن کره زمین، احتمالاً در آینده تأثیرات افزایش دمای

هوا بر فقر و نابرابری آشکارتر خواهد شد؛ امری که ضرورت اقدام عاجل برای کاهش تغییرات آب و هوا و کاهش اثرات آن بر آسیب‌پذیرترین افراد در سراسر جهان را به وضوح آشکار می‌کند. چند یافته کلیدی دیگر از این گزارش در ادامه می‌آید:

- تأثیرات گرمای بیشتر بر فقر و نابرابری، ناهمگون است و کشورهای جنوب صحرای آفریقا و جنوب آسیا، متحمل بیشترین آسیب ناشی از آن خواهند شد.
- پیامدهای منفی افزایش دمای هوا، در درازمدت آشکارتر خواهد شد، زیرا افراد زمان کمتری برای سازگاری پیدا کردن با آن خواهند داشت.
- اتخاذ و اعمال سیاست‌های کاهش تغییرات آب و هوایی، می‌تواند به کاهش اثرات افزایش دما بر فقر و نابرابری جوامع کمک کند.

کتاب‌های تازه

تحریم‌های آمریکا و واکنش‌های بین‌المللی به دلار^۱

کتاب «تحریم‌های مالی ایالات متحده و واکنش بین‌المللی علیه دلار»، اخیراً توسط دانیل مک داوول به رشته تحریر درآمده است. در این اثر نویسنده کوشیده تا اثرات واکنش‌های بین‌المللی به تحریم‌های ایالات متحده بر موقعیت بین‌المللی دلار را مورد بحث و بررسی قرار دهد. در ادامه نکات کلیدی مطرح شده در کتاب، به طور خلاصه خواهد آمد:

- جایگاه برتر دلار به چالش کشیده شده است. دلار آمریکا مهم‌ترین واحد پولی جهان است، اما جایگاه برجسته آن به دلیل واکنش فزاینده علیه تحریم‌های مالی ایالات متحده به چالش کشیده شده است.
- بکارگیری تحریم‌های مالی توسط ایالات متحده به طور فزاینده، یکجانبه و بی‌رویه‌ای افزایش پیدا کرده که منجر به از دست رفتن اعتماد عمومی به دلار به عنوان یک ارز مطمئن و قابل اعتماد شده است.
- کشورهایی که هدف تحریم‌های آمریکا قرار می‌گیرند، به طور فزاینده‌ای در حال یافتن راه‌هایی برای دور زدن تحریم‌های آمریکا از جمله بهره‌گیری از سیستم‌های پرداخت و ارزهای جایگزین هستند.
- واکنش‌های منفی علیه تحریم‌های مالی ایالات متحده احتمالاً ادامه خواهد داشت، زیرا کشورهای بیشتری به دنبال کاهش وابستگی خود به دلار و محافظت از خود در برابر فشارهای اقتصادی وارد شده

1 - https://www.amazon.com/Bucking-Buck-Financial-Sanctions-International/dp/0197679889/ref=sr_1_2?keywords=sanctions&qid=1687708328&refinements=p_n_publication_date%3A1250227011&mid=1250225011&s=books&sr=1-2

از سوی ایالات متحده هستند.

پارادایم تجارت جهانی: بازناندیشی کسب و کار بین‌المللی در جهان پس از همه‌گیری کرونا

کتاب «پارادایم تجارت جهانی: بازناندیشی کسب و کار بین‌المللی در جهان پس از همه‌گیری کرونا» به تازگی منتشر شده است. در ادامه به مهم‌ترین نکات آن اشاره خواهد شد:

۱. سیستم تجارت جهانی با چالش‌های متعددی از جمله افزایش حمایت‌گرایی، ظهور قدرت‌های اقتصادی جدید و تأثیر همه‌گیری کووید-۱۹ مواجه است.
۲. این چالش‌ها منجر به بازنگری در پارادایم تجارت جهانی با تمرکز بر اشکال جدید تجارت مانند تجارت دیجیتال و تجارت پایدار می‌شود.
۳. آینده تجارت جهانی به توانایی کشورها برای همکاری و یافتن زمینه‌های مشترک در مورد مسائل تجاری بستگی دارد.
۴. ظهور قدرت‌های اقتصادی جدید، مانند چین، تأثیر عمده‌ای بر سیستم تجارت جهانی برجای خواهد گذاشت.
۵. ظهور قدرت‌های جدید، سیستم سنتی تجارت جهانی مبتنی بر قواعد سنتی را به چالش می‌کشد. این کشورها، به دنبال ایجاد ترتیبات تجاری جدیدی هستند که به نفع خودشان باشد.
۶. شیوع کووید ۱۹، تأثیرات برجسته‌ای بر تجارت جهانی برجای گذاشته و منجر به کاهش شدید جریان‌های تجاری و افزایش حمایت‌گرایی شده است.
۷. همه‌گیری بیماری کرونا، اهمیت زنجیره‌های تأمین انعطاف‌پذیر و نیاز کشورها به تنوع بخشیدن به شرکای تجاری خود را برجسته ساخته است.
۸. تجارت دیجیتال در حال کسب اهمیت فزاینده‌ای در اقتصاد جهانی است و تأثیرات فراوانی بر اشکال سنتی تجارت برجای می‌گذارد.
۹. تجارت دیجیتال همچنین تعدادی از چالش‌های جدید از جمله اهمیت حفاظت از داده‌ها و مالیات ستانی را به همراه آورده است.
۱۰. تجارت پایدار به طور فزاینده‌ای اهمیت یافته، زیرا کشورها به دنبال کاهش اثرات زیست‌محیطی فعالیت‌های اقتصادی و تجاری خود هستند.